

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 109/2022-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených JUDr. Tatianou Jánošíkovou, advokátkou, Rooseveltova 6, Košice, proti postupu Okresného súdu Svidník v konaní sp. zn. 3C/323/2013 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Svidník v konaní sp. zn. 3C/323/2013 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Svidník **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. 3C/323/2013 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľom **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie každému po **2 000 eur**, ktoré im **j e p o v i n n ý** zaplatiť Okresný súd Svidník do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Svidník **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľom trovy konania **410,92 eur**, ktoré **j e p o v i n n ý** zaplatiť ich právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. februára 2022 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov

podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom všeobecného súdu v civilnom spore. Sťažovatelia žiadajú, aby bolo okresnému súdu prikázané konať bez zbytočných prietahov a aby bolo priznané finančné zadosťučinenie každému z nich po 5 000 eur.

II.

2. Sťažovatelia sa žalobou z roku 2013 na okresnom súde domáhajú určenia spoluvlastníckych podielov 17/48 a 1/6 k pozemkom s výmerou 1 165 m² s plotom, altánkom a studňou. V novembri 2013 ich súd vyzval na zaplatenie súdneho poplatku a zároveň vyzval žalovaného, aby sa vyjadril k žalobe. Súd v januári 2014 zaslal vyjadrenie žalovaného na vyjadrenie sťažovateľom. Prvé pojednávanie súd nariadil na marec 2014, na ktorom sťažovatelia zmenili žalobu. Ďalšie pojednávania sa konali v júni a v novembri 2014.

3. Sťažovatelia podali 13. októbra 2015 návrh na prikázanie veci inému súdu. Ďalšie pojednávanie súd nariadil na november 2015, ktoré zrušil a uznesením z 2. novembra 2015 vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za vznesenú námietku zaujatosti. Proti uzneseniu podali sťažovatelia odvolanie, v ktorom zdôraznili, že podali návrh na prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti, a nie námietku zaujatosti. Spis bol 1. decembra 2015 predložený krajskému súdu, ktorý 8. decembra 2015 vrátil vec okresnému súdu z dôvodu, že námietka sťažovateľov nemala byť predložená, keďže sa týka postupu súdu. Okresný súd 12. januára 2016 vrátil sťažovateľom súdny poplatok za vznesenú námietku a vyzval ich na zaplatenie súdneho poplatku za návrh na prikázanie veci inému súdu. Tento sťažovatelia zaplatili 3. februára 2016. Sťažovatelia 14. marca 2016 požiadali súd, aby im vrátil súdny poplatok. Okresný súd predložil spis 11. mája 2016 krajskému súdu na rozhodnutie o prikázaní veci. Krajský súd rozhodol 9. júna 2016, návrh sťažovateľov na prikázanie veci inému súdu zamietol a 12. júla 2016 vrátil spis okresnému súdu.

4. Ďalšie pojednávanie bolo nariadené na 24. október 2016, no bolo na žiadosť advokáta sťažovateľov odročené na 7. november 2016. I toto pojednávanie bolo zrušené pre chorobu sudkyne. Okresný súd žalobu sťažovateľov rozsudkom z 13. marca 2017 zamietol. Proti rozsudku podali sťažovatelia odvolanie. Okresný súd predložil 17. júla 2017 odvolanie krajskému súdu. Krajský súd 18. septembra 2017 vrátil spis okresnému súdu z dôvodu, že odvolanie sťažovateľky nebolo doručené advokátovi žalovaného. Okresný súd 2. októbra 2017 v zmysle pokynov krajského súdu doručil advokátovi žalovaného odvolanie a 26. októbra 2017 predložil spis krajskému súdu. Krajský súd rozsudkom zo 6. februára 2018 potvrdil rozsudok okresného súdu.

5. Sťažovatelia 15. mája 2018 podali dovolanie. Okresný súd ešte v ten mesiac vyzval žalovaných na vyjadrenie k dovolaniu a sťažovateľov vyzval na zaplatenie súdneho poplatku. Dovolanie bolo najvyššiemu súdu predložené 10. augusta 2018. Najvyšší súd 4. októbra 2018 vrátil spis okresnému súdu a vytkol mu formálne nedostatky pri predložení dovolania. Okresný súd 23. novembra 2018 predložil spis najvyššiemu súdu, ktorý uznesením z 30. júla 2019 zrušil

rozhodnutia okresného a krajského súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Uznesenie najvyššieho súdu bolo doručované stranám v septembri 2019.

6. Okresný súd po zrušení rozhodnutia nariadil pojednávania na 29. január 2020, 30. marec 2020 (zrušené pre epidémiu), 1. júl 2020 (odročené na žiadosť advokátky sťažovateľov), 7. október 2020 (odročené pre účely zabezpečenia dôkazu) a 9. november 2020 (odročené pre epidémiu). Na pojednávaní 23. júna 2021 okresný rozsudkom znova zamietol žalobu. I proti tomuto rozsudku bolo podané odvolanie, ktoré bolo krajskému súdu predložené 18. októbra 2021 a po odstránení krajským súdom vylúčených väd znovu 21. februára 2022.

III.

7. Sťažovatelia namietajú celkovú dĺžku konania a zvyrazňujú obdobia nečinnosti okresného súdu s tým, že k celkovej neprijateľnej dĺžke konania prispelo aj zrušenie prvého rozhodnutia okresného súdu.

8. Okresný súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že dĺžku konania ovplyvnili aj procesné návrhy sťažovateľov, ktoré súviseli s rozšírením žaloby, námietkami zaujatosti sudcu, ako aj opakované žiadosti o odročenie pojednávania. Zdôraznil, že boli vydané dva rozsudky okresného súdu a jeden meritórny rozsudok krajského súdu.

IV.

9. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

10. Čo sa týka zložitosti veci, z vyjadrení sťažovateľov a okresného súdu nevyplývajú žiadne skutočnosti o tom, že by vec bola či už skutkovo alebo právne zložitá. V konaní ide o určenie spoluvlastníckych podielov, čo je bežná súčasť rozhodovacej praxe všeobecných súdov. K predĺženiu konania isto prispelo to, že sťažovatelia podávali v priebehu konania námietky zaujatosti, žiadosti o odročenie pojednávania a množstvo listinných dôkazov, s ktorými sa súd musel vysporiadať. Osobitne možno identifikovať obdobie od októbra 2015 do júla 2016, v ktorom sa okresný súd zaoberal v konečnom dôsledku nedôvodným procesným návrhom sťažovateľov.

11. K predĺženiu konania prispel postup okresného súdu, ktorý súvisel s nariadením pojednávania. Časový odstup medzi pojednávaniami bol v rozmedzí od piatich mesiacoch až do jedného roka. Neefektívna činnosť súdu súvisela s predložením odvolania a dovolania, keď došlo k vráteniu spisu okresnému súdu pre nedodržanie stanoveného postupu. Viaceré obdobia nečinnosti okresného súdu, ale aj jeho neefektívnej činnosti boli prvkami, ktoré prispeli k celkovej dĺžke konania. Rozhodujúcou skutočnosťou však bolo to, že prvé rozhodnutie okresného súdu vo veci z roku 2017, teda približne štyri roky od začatia konania, bolo zrušené rozhodnutím najvyššieho súdu z júla 2019. Tak sa spor po približne šiestich rokoch od začatia konania dostal do počiatočnej fázy

a ani po ďalších takmer troch rokoch nie je právoplatne skončený. Už toto zistenie je dôvodom vyslovenia porušenia práv sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

12. Vzhľadom na to, že vo veci nie je právoplatne rozhodnuté, bolo okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov. Hoci okresný súd vo veci rozhodol a vec sa teraz nachádza na krajskom súde, po akomkoľvek rozhodnutí krajského súdu o odvolaní bude nevyhnutné, aby okresný súd ďalšími procesnými úkonmi postupoval tak, aby bola vec právoplatne skončená či už vo veci samej alebo sčasti o výške náhrady trov konania.

13. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, doteraz zistená intenzita prieťahov v majetkovom spore sťažovateľov nevykazuje takú mieru zásahu, ktorú by bolo možné označiť ako odmietnutie spravodlivosti a s tým spojené porušenie týchto základných práv. Preto v rozsahu týchto dôvodov ústavnej sťažnosti vyhovené nebolo.

14. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania (deväť rokov), správanie sťažovateľov, význam sporu pre sťažovateľov a postup okresného súdu bolo sťažovateľom podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie každému po 2 000 eur. Osobitne bolo zohľadnené, že predĺženiu konania prispeli aj procesné úkony sťažovateľov a to, že predmetom sporu je určenie spoluvlastníckeho podielu k pozemku s nevelkou výmerou.

V.

15. Zistené porušenie základných práv sťažovateľov odôvodňuje to, aby im okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré im vznikli zastúpením advokátom. Výška náhrady 410,92 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina priemernej mzdy za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Sťažovatelia majú nárok na náhradu za dva úkony právnej služby v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 193,83 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 11,63 eur) predstavuje 410,92 eur

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2022

Peter Straka
predseda senátu